

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 22/08/2024
Αρ. πρωτ.:757/233389

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 6146/30-7-2024 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι **κ.κ. Βουλευτές**, όπως αναγράφονται στον πίνακα αποδεκτών, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η προσαρμογή και η αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής, σε συνδυασμό με την ανάγκη διασφάλισης της βιωσιμότητας της Γεωργίας αποτελούν δύο από τις βασικότερες παραμέτρους του στρατηγικού αναπτυξιακού σχεδιασμού του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς δημιουργούν νέα δεδομένα στην οικονομική και όχι μόνο ανάπτυξη τόσο του πρωτογενή μας τομέα όσο και των αγροτικών μας περιοχών.

Η κλιματική αλλαγή αδιαμφισβήτητα επηρεάζει το σύνολο σχεδόν των οικονομικών δραστηριοτήτων, με τη γεωργία να αποτελεί έναν από τους πιο εκτεθειμένους τομείς, καθώς εξαρτάται άμεσα, για τη βιωσιμότητά της, από τα κλιματικά φαινόμενα και παράγοντες, όπως τη θερμοκρασία, την ηλιοφάνεια και τη βροχόπτωση.

Ήδη, οι παραγωγοί βιώνουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες θέτουν τις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις, την παραγωγή και το εισόδημά τους σε σημαντικό κίνδυνο.

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από αυτές:

- Η μείωση στην απόδοση των καλλιεργειών, λόγω των πολύ υψηλών θερμοκρασιών.
- Οι καταστροφές καλλιεργειών λόγω αύξησης στη συχνότητα και την ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων.
- Η μείωση της γονιμότητας των εδαφών και της ποικιλότητας των καλλιεργειών.
- Η αύξηση του κινδύνου διάβρωσης των εδαφών λόγω των συχνών εναλλαγών περιόδων ξηρασίας και έντονων βροχοπτώσεων.
- Η αύξηση του ρυθμού πολλαπλασιασμού των ασθενειών, παρασίτων και ζιζανίων λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας ή/και της υγρασίας.
- Η αύξηση της ζήτησης νερού για άρδευση και η μείωση στη διαθεσιμότητα του νερού λόγω παρατεταμένων περιόδων ξηρασίας.
- Η υφαιμύρωση των υπογείων υδάτων και η αύξηση της αλατότητας των εδαφών.

Οι βασικές στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πράσινη ανάπτυξη και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής θέτουν το πλαίσιο και σηματοδοτούν ουσιαστικά τον αναπροσανατολισμό του παραγωγικού και αναπτυξιακού μοντέλου που μέχρι σήμερα ακολουθούσαμε, ενώ ταυτόχρονα καθορίζουν το μέλλον τόσο των ίδιων των παραγωγών, όσο και των αγροτικών μας περιοχών.

Το νέο αυτό πλαίσιο καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (Green Deal) και ειδικά για τη Γεωργία από τις δύο στρατηγικές αυτής: «Από το Αγρόκτημα στο

Πιάτο» (Farm to Fork) και «Βιοποικιλότητα» (Biodiversity), οι οποίες αναδεικνύουν με εμβληματικό τρόπο την ανάγκη για τον επιδιωκόμενο μετασχηματισμό του αγροδιατροφικού συστήματος της Ένωσης με βιώσιμο, δίκαιο, διαφανή, αποτελεσματικό και ισόρροπο τρόπο.

Στόχος της πράσινης μετάβασης, η διασφάλιση των όρων που θα επιτρέψουν:

- ✓ την επισιτιστική επάρκεια και διατροφική ασφάλεια της Ένωσης,
- ✓ την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, υψηλής διατροφικής αξίας,
- ✓ τη μείωση του κόστους παραγωγής,
- ✓ την αξιοποίηση νέων μορφών ενέργειας με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα,
- ✓ τη συμμετοχή όλων των κρίκων της αγροεφοδιαστικής αλυσίδας, αλλά και του συνόλου των κατοίκων της υπαίθρου, χωρίς αποκλεισμούς στο νέο γίνεσθαι σε όρους οικονομικούς και κοινωνικούς,
- ✓ και βεβαίως την προσέλκυση νέων ανθρώπων στη Γεωργία και τις αγροτικές μας περιοχές, οι οποίες καλούνται να καταστούν περισσότερο ελκυστικές.

Οι στρατηγικές αυτές της Πράσινης Συμφωνίας διέπουν υποχρεωτικά και λαμβάνονται απαρέγκλιτα υπόψη και στην αρχιτεκτονική της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), κάτι το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο μακροχρόνιας διαβούλευσης σε επίπεδο των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Είκοσι (20) δις ευρώ περίπου, θα κατευθυνθούν από τους πόρους της νέας ΚΑΠ στη χώρα μας, όσα δηλαδή και την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, γεγονός πολύ σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς ότι οι συνολικοί πόροι της ΚΑΠ μειώθηκαν κατά 10%, ως ποσοστό του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πακέτου που διατέθηκε από την Ένωση για τη στήριξη των διαφόρων πολιτικών της, όπως το μεταναστευτικό, η εσωτερική ασφάλεια, η άμυνα, ενώ και το Brexit επηρέασε τη διαθεσιμότητα των πόρων της.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του ΥΠΑΑΤ για τον πράσινο μετασχηματισμό της Γεωργίας, την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της ΚΑΠ (Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 και Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027) και τα οποία οδηγούν μεταξύ άλλων στην υιοθέτηση βιώσιμων και πράσινων πρακτικών, όπως η γεωργία ακριβείας, οι γεωργο-περιβαλλοντικές και κλιματικές δράσεις, τα οικολογικά σχήματα, η βιολογική γεωργία, η αγρο-οικολογία, η υιοθέτηση αυστηρών προτύπων για την καλή διαβίωση των ζώων, η κυκλική οικονομία, κ.λπ. Τα συγκεκριμένα μέτρα χρηματοδοτούνται με πόρους που αντιστοιχούν στο 25% των πόρων του Πυλώνα Ι και στο 35% των πόρων του Πυλώνα ΙΙ του ΣΣ ΚΑΠ.

Ειδικότερα, η πολιτική μας για το κλίμα στοχεύει:

1. Στην ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων με επένδυση σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, στην γεωργία ακριβείας, στα οικολογικά προγράμματα και σε φιλο-περιβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές, μέσα από μέτρα πολιτικής (δημόσιες επενδύσεις, σχέδια βελτίωσης, επενδύσεις στη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων και γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα) που συνδυάζουν την προστασία του περιβάλλοντος με τη βελτίωση της ποιότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των γεωργικών μας προϊόντων, καθώς και με επενδύσεις σε υποδομές που διασφαλίζουν την εξοικονόμηση των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα του αρδευτικού νερού.

Τα μέτρα αυτά στοχεύουν μεταξύ άλλων στην:

- αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία μέσω της ορθολογικότερης χρήσης νερού, της αξιοποίησης των επιφανειακών απορροών, της μείωσης των απωλειών λόγω του εκσυγχρονισμού των αρδευτικών δικτύων, την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και πρακτικών σε επίπεδο εκμετάλλευσης, την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Ενημέρωσης (ΤΠΕ), ώστε ταυτόχρονα με την προσαρμογή του πρωτογενή τομέα στην κλιματική αλλαγή να

επιτυγχάνεται και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του. Σε αυτό το πλαίσιο σχεδιάσαμε και υλοποιούμε το εμβληματικό πρόγραμμα ΥΔΩΡ 2.0 με πόρους που ξεπερνούν τα 4 δις ευρώ συνολικά·

- διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας·
 - μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία,
 - προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία·
2. Στην αξιοποίηση εργαλείων διαχείρισης κινδύνου για την διασφάλιση ποιοτικής παραγωγής όσο και για τη διατήρηση του εισοδήματος των αγροτών, εισόδημα το οποίο είναι ευάλωτο στις διακυμάνσεις λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (ισχυροποίηση του ΕΛΓΑ με δυνατότητες επιδότησης ασφαλιστρου από πόρους της ΚΑΠ ύψους 200 εκ. €).
 3. Στην παροχή κινήτρων για την προώθηση βιώσιμων δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων στην «πράσινη οικονομία» και την ενίσχυση των επιχειρηματικών σχεδίων παραγωγών για την πρόληψη και την προστασία της παραγωγής τους (αντιχαλαζική και αντιπαγετική προστασία, σχέδια βελτίωσης, τομεακά προγράμματα, κ.λπ.).
 4. Στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε επίπεδο οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό, τα μακροπρόθεσμα οφέλη και τα κριτήρια κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας καθώς και για το ποιες αλλαγές χρειάζεται να γίνουν.
 5. Στην εκπαίδευση - κατάρτιση των παραγωγών σχετικά με την αντιμετώπιση και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τη συμμετοχή τους σε συλλογικά σχήματα, την ενθάρρυνση συνεργασιών και επενδύσεων, δικτύωσης και συμπράξεων καθώς και τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, στόχος των συγκεκριμένων παρεμβάσεων της στρατηγικής μας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι να δημιουργήσουν νέες, δυναμικές αγροτικές αλυσίδες αξίας, όπως η ανανεώσιμη ενέργεια, η αναδυόμενη βιο-οικονομία, η κυκλική οικονομία και ο οικο-τουρισμός, οι οποίες με τη σειρά τους θα δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης σε τομείς με «πράσινη» προσέγγιση, τόσο στην παραγωγή προϊόντων, όσο και στις υπηρεσίες.

Περαιτέρω, το ΥΠΑΑΤ όπως αναφέρθηκε υποστηρίζει και εφαρμόζει δράσεις που στόχο έχουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων (νερό, έδαφος), την ανάσχεση και αναστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ).

Συγκεκριμένα, εφαρμόζεται από το 2016 και μετά το μέτρο 11 «Βιολογική Γεωργία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 με σκοπό τη μετατροπή και διατήρηση πρακτικών βιολογικής γεωργίας, ως απαίτηση της κοινωνίας για χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών. Υπήρξαν 5 προσκλήσεις του Μέτρου με 73.000 δικαιούχους και συνολικό προϋπολογισμό δράσεων 1,37 δις ευρώ.

Από το 2023 εφαρμόζεται η παρέμβαση Π1-31.9 «Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας», τα οικολογικά σχήματα (ecoschemes), για την ενίσχυση της διατήρησης εφαρμογής μεθόδων της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας και συνολικό προϋπολογισμό για την περίοδο 2023-2027, 1,2 δις ευρώ.

Επίσης, αναμένεται η προκήρυξη των παρακάτω δράσεων εντός του 2024:

1) Η παρέμβαση Π3-70.2.1 «Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)». Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για φυτική και ζωική παραγωγή την περίοδο 2023-2027, ανέρχεται σε 287.597.058 ευρώ.

2) Η παρέμβαση Π3-70.1.6 «Ενισχύσεις για την ανάληψη πρόσθετων γεωργο-περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από τους μελισσοκόμους για την προστασία των μελισσοσμηνών και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας». Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης την περίοδο 2023-2027, ανέρχεται σε 18.858.824 ευρώ.

Επίσης, το ΥΠΑΑΤ στηρίζει και προωθεί την άσκηση πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, της ελκυστικότητας των Οργανώσεων Παραγωγών και του ειδικού στόχου της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος. Οι Οργανώσεις Παραγωγών μέσα από τα επιχειρησιακά τους προγράμματα μπορούν να υλοποιούν δράσεις που αφορούν την προώθηση των προϊόντων τους, τη βελτίωση εμπορίας των προϊόντων τους, την απόσυρση προϊόντων από την αγορά μέσω της δωρεάν διανομής όπως και περιβαλλοντικές δράσεις (ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιέργειας, καταπολέμηση ασθενειών με φιλοπεριβαλλοντικά μέσα, κ.λπ.) σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΕ) [1308/2013, 891/2017, 892/2017], και την αριθ. 1400/395263/22-12-2023 (Β' 7430/29-12-2023) απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως ισχύουν.

Στη νέα ΚΑΠ (2023-2027) και το Στρατηγικό Σχέδιο που υλοποιείται, στις τομεακές παρεμβάσεις των οπωροκηπευτικών, οι Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ) μέσω των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων περιλαμβάνονται υποχρεωτικά σε ποσοστό 2%, δράσεις που έχουν στόχο την έρευνα περί των βιώσιμων μεθόδων παραγωγής και ανάπτυξή τους, συμπεριλαμβανομένων της ανθεκτικότητας έναντι των επιβλαβών οργανισμών και των ζωνόσων και του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, των καινοτόμων πρακτικών και των τεχνικών παραγωγής που ενισχύουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα και δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη αγορών.

Σύμφωνα με το ΕΜΑΣ (2023) σε όλες τις Π.Ε. της Χώρας υπάρχουν 120 Οργανώσεις Παραγωγών και 1 Ένωση Οργανώσεων Παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών.

Για άλλες καλλιέργειες όπως το βαμβάκι σημειώνεται ότι, το βαμβάκι είναι η πιο ανεκτική καλλιέργεια στην έλλειψη νερού. Έχει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να παράγει μικρή παραγωγή με ελάχιστο νερό ή ξηρική καλλιέργεια και συγχρόνως μπορεί να παράγει μεγάλη παραγωγή σε επάρκεια νερού. Ο διαχωρισμός των εννοιών μεταξύ των πραγματικών αναγκών σε άρδευση και της συνολικής κατανάλωσης νερού λόγω της εφαρμογής της άρδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την εξαγωγή των όποιων συμπερασμάτων για την συγκεκριμένη καλλιέργεια.

Επιπρόσθετα στον τομέα του βαμβακιού έχει ήδη ξεκινήσει ένα ερευνητικό-εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Βάμβακος με επιστημονικό ανάδοχο τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ για τη βελτίωση της ποιότητας - ποσότητας του παραγόμενου προϊόντος και της μείωσης εισροών στην καλλιέργεια βαμβακιού με χρήση καινοτόμων μεθόδων γεωργίας ακριβείας και κατάρτιση των παραγωγών στον αγρό, ικανοποιώντας έτσι και τις απαιτήσεις της Πράσινης Συμφωνίας.

Για καλλιέργειες όπως τα Δημητριακά και τα όσπρια, υπάρχουν προγράμματα στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για την κλιματική αλλαγή, την βιοποικιλότητα κ.τ.λ.

Υπάρχει το Copernicus (της ΕΕ) για την έγκαιρη προειδοποίηση για την αγρομετεωρολογία και τα υπόλοιπα συστήματα (αντιχαλαζικά, ΕΜΥ κ.τ.λ.), ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα μέτρα.

Επισημαίνεται ότι από το 2021 έχει υπογραφεί σύμβαση μεταξύ του ΥΠΑΑΤ και του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ για την υλοποίηση του ειδικού προγράμματος γεωργικής έρευνας για την δημιουργία νέων ποικιλιών φυτικών ειδών, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αρ. 685/47179/08.03.2019 ΥΑ «Έγκριση ειδικού προγράμματος γεωργικής έρευνας για την δημιουργία νέων ποικιλιών φυτικών ειδών» (Β' 950), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 160/23194/25.01.2021 όμοια απόφαση (Β' 392), διάρκειας 5 ετών αρχόμενης από την 08^η.04.2021 και χρηματοδοτούμενη από τις πιστώσεις του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, λογαριασμός σποροπαραγωγής και φυτωρίων, προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.500.000 €.

Ήδη το πρόγραμμα διανύει το 4^ο έτος εφαρμογής του και έχει υποβληθεί από το 2^ο έτος, αίτηση εγγραφής στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών νέας ποικιλίας ρεβιθιού. Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η δημιουργία νέων ποικιλιών φυτικών ειδών προσαρμοσμένων στις ελληνικές συνθήκες, στις απαιτήσεις της αγοράς καθώς και στην κλιματική κρίση (με αντοχή σε βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες).

Το ως άνω πρόγραμμα καλύπτει τα παρακάτω φυτικά είδη: άμπελος, ελιά, σκληρός σίτος, κριθάρι, τομάτα, ρίγανη, μηλιά, κερασιά, καρυδιά, πορτοκαλιά, λεμονιά και ρεβίθι.

Τέλος, για τα θέματα που τίγονται στην Ερώτηση 6146/30-7-2024 και άπτονται των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας, διαβιβάζουμε ηλεκτρονικά την ως άνω Ερώτηση στα εν λόγω καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κ. Χουσεΐν Ζεϊμπέκ
4. Βουλευτή κα Σ. Αναγνωστοπούλου
5. Βουλευτή κα Θ. Πέρκα
6. Βουλευτή κα Μ. Τζούφη
7. Βουλευτή κα Θ. Φωτίου